

Til Poul Nyrup Rasmussen
Allégade 6A
2000 Frederiksberg
Mail: sponyra@ft.dk

Vedr.: Bedre forhold for sindslidende og deres pårørende

Kære Poul Nyrup Rasmussen

Til vores store glæde og håb har vi - brugerne i Gaderummet, socialpsykologisk fristed for hjemløse og udstødte unge, beliggende på Nørrebro i København - i pressen kunnet læse, at du påtænker at sætte alle kræfter ind på at arbejde for bedre vilkår for sindslidende og deres pårørende i Danmark, når du trækker dig tilbage fra din stilling i EU-parlamentet. Mange tak! - Der er bestemt behov for din indsats – det kan vi af egen bitter erfaring sige – og vi har stor tillid til, at du vil kunne udrette store forbedringer.

Vi kan forstå, at din støtte bl.a. skyldes personlige oplevelser med at være pårørende til en sindslidende og vil gerne benytte denne lejlighed til oprigtigt at kondolere over dit tab. Psykisk sygdom har ubærlige konsekvenser – det ved vi - hvad enten man er pårørende, eller selv er sindslidende.

Vi har bemærket, at du især er fortalere for væresteder for psykisk syge, der kan afhjælpe ensomhed og isolation. Vi er meget glade for, at du har øje for hvor vigtige sådanne tilbud er, for vi har på egen krop og sjæl oplevet, hvor alene, isoleret og udstødt, man som sindslidende – og ”anderledes” generelt – kan føle sig i samfundet. Vi har også oplevet, at det næsten er umuligt at få hjælp til at overvinde de psykiske og personlige problemer, som har været årsag til, at vi fastlåstes i en uhensigtsmæssig livssituation. Mange af os er overbeviste om, at havde vi fået korrekt og tilstrækkelig hjælp i tide, kunne vi have været fri fra den sociale marginalisering, som vores situation og vilkår har medført.

Dog synes det, at du – ret os endelig, hvis vi har misforstået – hovedsageligt ønsker at forbedre *psykiatriske* tilbud.

I det følgende vil vi tillade os at dele vores historier med dig, fordi vi ønsker at informere dig om, at også andre tilgange og tilbud end psykiatriske, har stor relevans for vores muligheder for at hente støtte og genvinde de personlige ressourcer, der kan hjælpe os ud af psykisk mistrivsel og deraf følgende personlig og social deroute.

Vi vil forsøge at gøre rede for hvordan, igennem en anskuelse af det at være ”sindslidende”, som et relationelt fænomen. Denne tilgang indebærer, at psykisk sygdom ikke opfattes som en personlig egenskab, men derimod som en konsekvens af sociale problemer – forstået som social marginalisering, selvværdsproblemer, problemer i de nære relationer m.m. - der ikke forløses i tide. Når man som menneske oplever tilstrækkelig modgang, vil sindet på et eller andet tidspunkt bukke under for presset.

Hvor meget man kan bære, afhænger formentlig af hvor sårbar man er på det givne tidspunkt, samt hvorvidt man er disponeret for at udvikle psykisk sygdom. – Men det sidste vil vi ikke gøre os kloge på. Til gengæld vil vi indvie dig i, hvad vi helt sikkert har ekspertviden omkring: Vores livshistorier, sygdomshistorier, mødet med psykiatrien og det sociale offentlige system, samt sidst,

mødet med Gaderummet - der for os udgjorde forskellen fra håbløse til håbefulde, overfor fremtiden.

Vores historier: Fra psykisk mistrivsel til social deroute

Vi, brugergruppen i Gaderummet, er en meget broget flok. Vores personligheder samt sociale og kulturelle baggrunde, er vidt forskellige. Til fælles har vi dog erfaringen med at have mødt noget svært i livet, som i første omgang fratog os overblikket, dernæst lysten til livet og evnen til at leve det.

Den ”hjælp”, som mange os oftest fik tilbudt - da vi i sin tid henvendte os til vores læge, typisk med svære depressioner som følge af personlige og sociale problemer - bestod udelukkende i medicinering med psykofarmaka. Når vi efterfølgende igen og igen henvendte os, fordi medicinen ikke afhjælp vores problemer og i nogle tilfælde ligefrem forværede vores livssituation, fik vi blot tilbuddet om en forøget dosis, eller et andet præparat. Bad vi om alternativ og supplerende behandling i form af fx psykologsamtaler, blev vores anmodning afvist. Vi var naturligvis fri til selv at opsøge en psykolog, men i vores daværende situation, var der hverken overskud eller råd til dette.

Mange af os, der var på psykofarmaka, oplevede, at medicinen fastlåste os psykisk og gjorde det umuligt for os at leve et normalt liv. Vi oplevede, at vores familieforhold og venskaber langsomt opløstes, fordi vi var ude af stand til at se og imødekomme de af vores kære, der forsøgte at hjælpe og nå os. - Til både deres og vores fortvivlelse. Job og uddannelse blev også en uoverstigelig prøvelse, som vi til sidst måtte give op over for, hvorfor vi endte på kontanthjælp. Samtidig sløvede medicineringen også vores fysiske sanser, så vi til sidst ikke følte os i live. Nogle af os blev dernæst videresendt til en psykiater, enten af lægen, eller i forbindelse med indlæggelse på psykiatrisk afdeling, hvor vi endte, fordi vi til sidst brød sammen for alvor på en måde, der ikke lod sig affeje eller skjule.

Ind og ud af psykiatriske hospitaler, nye præparater, nye psykiatere, læger, socialrådgivere og socialpædagoger, nye nederlag, nye ydmygelser – det er for mange af os livshistorien over flere år. Mange af os var der, hvor kun stoffer og alkohol kunne give os en følelse af at leve. Med den konsekvens, at flere af os – fordi alternativet til at stoppe med at drikke og tage stoffer, var at opleve os selv som zombier, og fordi vi i forvejen befandt os i en uhensigtsmæssig social position – udviklede et misbrug. Mange af os blev hjemløse, bl.a. fordi førnævnte og kontanthjælpens størrelse, dels satte os i en økonomisk situation, hvor vi ikke kunne betale husleje, dels fordi – som du netop sætter fokus på – at man som psykisk syg (begrundet) nemt kan føle sig isoleret og udstødt. Flere af os kunne simpelthen ikke holde ud at være i vores lejlighed.

Til vores eget og vores pårørendes held, fandt vi Gaderummet.

Kort om vores fristed Gaderummet og det særlige, som det tilbyder os

Den selvejende institution Gaderummet ligger i Rådmandsgade 60 på Nørrebro, og præsenterer sig som ”værested for hjemløse og udstødte unge”. Gaderummet er for ”dem de andre ikke vil lege med”: Unge som os, der ikke kan rummes i de traditionelle kommunale tilbud, og derfor blev smidt ud, eller gik selv. For os er Gaderummet et fristed, hvor man kan komme som man er, uagtet ens sociale og psykiske situation, og få et pusterum fra de problemer, der gør tilværelsen svær at bære. Men ”et værested” er alligevel for fattigt en betegnelse, der ikke tilgodeser den faglighed, som Gaderummet er bygget op omkring. Udover at man kan få lov ”at være”, på sine egne præmisser, kan man nemlig også – hvis man ønsker det – få psykologbehandling og kropsterapi, helt gratis og frit. Noget, som vi i høj grad har manglet og savnet. Mange af os har igennem denne alternative behandling og støtte, udviklet ressourcer til at forholde os til vores fortid, nutid og fremtid, hvilket

har gengivet os troen på, at der også for os er et mere værdigt og givende liv indenfor rækkevidde. Det danner afsæt for, at vi kan komme videre fra Gaderummet, som vi har set det ske for tidligere brugere: Mange har fået bolig, job og kæreste, og er i tilgift helt trappet ud af deres medicin. Med andre ord har de mere eller mindre fået det liv, som de formentlig ville have fået langt tidligere, hvis de aldrig var blevet syge, eller der havde været reel og tilstrækkelig hjælp tilstede.

Karakteristisk for Gaderummet er i øvrigt, at der – ikke bare i teorien, men helt reelt - arbejdes i øjenhøjde med os, dvs. på gadeplan. Der er døgnåbent og man kan komme og gå, som man har lyst til og behov for. Det er vigtigt for os, at der aldrig er lukket, fordi behovet for selskab, støtte og rådgivning ofte melder sig pludseligt og uventet. Vi har selv været med til at bygge Gaderummet op og husets struktur ændrer sig konstant, efter vores behov. På denne måde kan alle brugere – ligegyldig hvornår de kom til Gaderummet – sætte deres personlige præg på huset, hvis de har lyst. Det betyder, at Gaderummet bliver et ”hjem” for os, som vi føler et ansvar overfor.

Der er flad struktur, dvs. brugerstyring, og det er Husmødet – som afholdes minimum hver søndag – der træffer alle beslutninger. Det er også her, at interne såvel som eksterne konflikter diskuteres og hvor almindelig udveksling af praktiske informationer finder sted. At Gaderummet bæres igennem kollektiv stillingtagen og handling, betyder for den enkelte bruger, at man aldrig er alene om at håndtere et problem. Ikke engang hvis problemet er personligt, for selvom et personligt problem ikke specificeres og diskuteres på møderne, er alle klar over, at de andre – ligesom én selv - hver især sidder med deres ”lig i lasten”. Det skaber tryghed og modvirker ensomhed. Derudover skaber brugerstyring en langt større ansvarsfølelse overfor stedet og kollektivet, end det ville have været tilfældet, hvis det var en traditionel ledelse, der fastsatte reglerne ”ned over hovedet” på os.

Gaderummet er i vid udstrækning et sted, hvor man kan få ro til at samle sig, og være fri fra krav og regler fra omverdenen, som man i perioder kan have brug for at tage afstand fra, i kampen for at overvinde personlige og psykiske problemer. Dog er der 3 regler, som vi som kollektiv håndhæver: Ingen tyveri i huset, ingen hårde stoffer, alle skal tage deres tjans i den daglige rengøring m.m. Den sidste regel kan imidlertid bøjes, for vi er enige om, at man yder efter evne. Således er det accepteret, at de mere ressourcestærke tager større ansvar, end de mindre ressourcestærke.

Sidst skal nævnes personalet i Gaderummet, som har gjort og gør en enorm indsats for at støtte os. Fordi de respekterer os som enkeltpersoner, og ikke bare ser os som en diagnose, har de kunnet hjælpe os med at identificere og bearbejde vores specifikke problemer. De er der altid for os, ligegyldigt hvornår vi har brug for deres hjælp. De har vundet vores tillid, for i dem har vi fundet nogle mennesker, som vi føler aldrig vil svigte os, lige meget hvilke problemer vi har været eller er i.

Gaderummet situation

På trods af alt det uvurderligt værdifulde, som Gaderummet tilbyder os, som vi ikke kan få andre steder, vil Københavns Kommune lukke vores fristed.

Siden juni sidste år har kommunen tilbageholdt de midler fra Velfærdsministeriets SATS-pulje, som Gaderummet ellers var bevilget. Det har bl.a. betydet, at flere af Gaderummets medarbejdere har været tvunget til at søge videre, og at der siden oktober 2007 ikke har været varme og varmt vand i huset, fordi vi ikke har kunnet betale varmeregningerne, ligesom der heller ikke har været økonomisk overskud til at betale huslejen, som kommunen derfor indtil videre har hæftet for.

Officielt er Socialudvalgets begrundelse for tilbageholdelsen, at man er uenig i Gaderummets alternative socialpsykologiske tilgang til arbejdet med os, som Gaderummet ellers gennem tiderne har vundet flere priser for. Desuden har Socialborgmester Mikkel Warming og Københavns Socialudvalg fremsat falske og – fortsat, efter at vi i over et år har efterspurgt dokumentation – udokumenterede anklager, om forholdene i Gaderummet. Bl.a. skulle Gaderummet have frataget nogle af os vores medicin, og generelt have været usamarbejdsvillige overfor psykiatrien. Også brandforholdene i Gaderummet, skulle være kritisable.

Vi er fuldstændig uforstående overfor disse anklager. Ingen af os har oplevet sådanne svigt – det skulle da lige være fra Henrik Rindom, tidligere tilknyttet psykiater i Gaderummet, som fremsatte anklagen, om Gaderummets manglende samarbejde. Flere af os har oplevet, at han ikke har overholdt sine aftaler med os, i relation til rådgivning omkring vores medicin, på trods af at Gaderummet flere gange har opfordret ham til det.

Gaderummet har heller aldrig tidligere modtaget påtaler, anmeldelser eller klager, fra hverken os, forældre eller politiet.

Hvad angår brandforholdene, har Brandtilsynet for nylig endnu engang godkendt forholdene i Gaderummet. Jf. ovenstående, synes anklagerne meningsløse. Det er tydeligt for os, at grundlaget for beslutningen er dels fejlagtigt, dels bygger på usande oplysninger. Også derfor har vi som brugergruppe fra start sagt fra overfor Københavns Kommune og opfordret vores ledelse og medarbejdere til at fortsætte arbejdet.

Socialministeriet stillede i sin tid Københavns Kommune som betingelse for at støtten til Gaderummet kunne bortfalde, at der etableres et lignende tilbud, for en identisk målgruppe.

Vi har orienteret os i kommunens planer for det nye tilbud: Det ligner eller varetager på ingen måde de funktioner og rammer, som Gaderummet tilbyder os. Kommunen vil omdanne Gaderummet til en traditionel institution med en overordnet ledelse, de har fyret samtlige af vores ansatte og de vil indskrænke vores psykologhjælp til et symbolsk minimum. Vi forudser derfor, at det nye tilbud ikke vil kunne hjælpe eller rumme os. Også, da det alternative faglige arbejde – der fungerer for os – ikke står til at blive videreført. Vi har livslange erfaringer med netop den type institution, og den traditionelle socialpædagogik, og vi har aldrig oplevet andet end konflikter og nederlag under indskrivelse i dem. Lykkes det kommunen at nedlægge Gaderummet, har vi derfor ikke andet alternativ, end at vende tilbage til gaden.

På trods af, at vi utallige gange har gjort Socialborgmesteren, Socialudvalget og Københavns Overborgmester Ritt Bjerregaard opmærksom på dette, har de hverken taget vores henvendelser til efterretning, eller indbudt til reel dialog. Tværtimod har de ignoreret størstedelen af vores skrivelser og fortsat fastholdt de udokumenterede anklager.

Kommunens seneste udspil i forhold til at sætte os ud, har været iværksættelsen af en fogedretssag imod os. Den 20. juni afgjorde fogedretten, at kommunen har juridisk ret til at indsætte sig i Gaderummets lokaler, trods adskillige juridiske tvister i sagens grundlag. Vi har derfor kæret sagen til Landsretten, og forventer domsafsigelse i nærmeste fremtid.

Desuden har vi indgivet en klage til Statsforvaltningen, over Københavns Socialforvaltning og Socialborgmester Mikkel Warmings håndtering af sagen, og anmodet om en uvildig undersøgelse af kommunens indgreb.

Vi er dybt fortvivlede over sagens gang og konsekvenser, for i praksis betyder det, at vi – de ca. 200 brugere i Gaderummet – på ny overlades til gaden, uden, at der fra kommunen side er stillet et reelt alternativ til rådighed. Dermed er vores fremtidsudsigter mere end usikre, for hvor skal vi så få

hjælp til at overkomme de komplekse problemer, der i første omgang førte til, at vi overhovedet opsøgte Gaderummet?

Gaderummet – en vej tilbage til en værdig tilværelse

For at følge op på det indledende omkring tilgangen til det at være sindslidende, oplever vi, at der er alt for stort fokus på, at problemet er knyttet til os, og alt for lidt på, at når problemet i første omgang opstod, så skyldtes det *relationen* mellem os og ydre forhold. Ikke forhold, som det nødvendigvis er muligt eller – objektivt set – rimeligt og hensigtsmæssigt at ændre på. Heller ikke forhold, som vi som sådan lægger samfundet, eller andre mennesker, til last for vores problemer. Men forhold, som vi ikke fik hjælp til at forholde os til og håndtere, hvorfor de blev ødelæggende for os. Når psykisk lidelse opfattes som en ”defekt” eller ”svaghed” hos den enkeltes personlighed, som forvrænger det menneske, personen *i virkeligheden* er, så giver det mening at antage, at medicinering, ved at modvirke ”defekten”, kan gøre plads for vedkommendes ”ægte” personlighed. En sådan tilgang medfører ligeledes, at fratages personen medicinen, vil defekten træde frem igen. – Hvilket er et argument for livslang medicinering.

Vælger man derimod den tilgang, at defekten er knyttet til *relationen* mellem personen og omverdenen, vil det synes, at man igennem medicinering blot behandler *symptomet* på et problem, frem for problemet selv. Vi ser ingen grund til at antage, at ”når skaden er sket” så er der ingen vej tilbage. Det har jo netop vist sig for os og tidligere gaderumsbrugere, at det er muligt at reparere skaden, ved at identificere og håndtere det, der i første omgang forårsagede den. I sådan en kontekst giver det mening, at arbejde med at håndtere de ydre forhold, og mindre mening – *på sigt* – at acceptere ”skaden”, og blot dulme den igennem psykofarmaka.

Hermed *ikke* sagt, at det aldrig er hensigtsmæssigt eller nødvendigt at medicinere. Men vi mener, at det er en fejlagtig og farlig opfattelse, at medicinering er den eneste rigtige behandling, eller i hvert fald den eneste reelt tilgængelige behandlingsmulighed. Især fordi vi jo på egen krop har stiftet bekendtskab med nogle af de betydelige fysiske bivirkninger, som medicin kan medføre.

Vi informerer dig om ovenstående, fordi vi opfatter os som tilhørende den gruppe, som du ønsker at forbedre vilkårene for. Vi er klar over, at det vil være vanskeligt for dig at hjælpe os i vores nuværende situation, særligt i betragtning af at det er dit parti på Rådhuset, der har stærkest interesse i at lukke vores sted og fyre vores personale. Men det er vores håb, at du med denne henvendelse har fattet sympati for vores sag og værested, og vil kæmpe på vores side for at bevare sådanne tilbud, nu og i fremtiden. Vi ved, at det vil kunne hjælpe både os og fremtidige gaderumsbrugere, som er havnet i psykisk og social deroute, tilbage til livet, samfundet og vores pårørende.

Vi vil benytte os af lejligheden til at invitere dig til at besøge os i Gaderummet, eller kigge ind på Gaderummets hjemmeside www.gaderummet.dk. Vedlagt er i øvrigt en personlig beretning i form af en kronik, bragt i Politikken d.7.juli 2007, samt en kronik bragt i Arbejderen 10.september 2008 omhandlende de udokumenterede anklager, fremsat af Københavns Socialborgmester Mikkel Warming og Socialudvalget. Ligeledes vil vi opfordre dig til at tage kontakt til Preben Brandt, speciallæge i psykiatri og medlem af Gaderummets bestyrelse (mail: pb@udenfor.dk).

Med håb og de bedste hilsner

Brugerne i Gaderummet

(I samarbejde med Peter Mosegaard, bruge rrepræsentant og Anne Lei Jacobsen, frivillig).